

CURRICULAM OF AD IN PUNJABI* **(2 YEARS PROGRAM)**

W.E.F FALL 2023

*(For Affiliated Colleges)

**DEPARTMENT OF PUNJABI LANGUAGE,
LITERATURE & CULTURE**

**Faculty of Arts and Humanities
University of Sargodha**

Overview:

Study of literature is usually meant to enrich students with good communication and debating skills, confidence, moral values and prepare them to act as an active and vibrant member of the society. It enables students to think out of the box.

As a region Punjab holds a glorious past as the cradle of Indus Valley Civilisation, and later acting as a gateway to Indian Gangetic plains for the Middle Eastern traders, kings, explorers, and travelers. Its importance within the subcontinent has been underlined both by a turbulent history and contemporary events. Punjabi language has a rich treasure of literary traditions. This program is a foundation to explore this treasure. This academic program aims to promote the study of Punjabi language, literature, culture and history with the goal of supporting greater understanding and use of Punjabi as a major world language. This program provides students the opportunity to become writers, researchers and critical thinkers. In the modern era, study of native literature and culture has gained even more importance as, in a rapidly changing world; the interaction between different cultures has posed new challenges.

Degree Program	AD in Punjabi
Duration	Minimum 2-Years (4-Semesters)
Admission Requirements:	At least 45% marks in Intermediate P-I/P-II or equivalent
Degree Completion Requirements:	67 Credit Hours

1. General Education (Gen Ed) Requirements: (Mandatory/Core Courses, minimum 30 credit hours):

Sr. #	Semester	Course Code	Course Title	Credit Hours	Prerequisite
1	I	URCG-5118	Functional English	3(3-0)	Nil
2	I	URCG-5123	Applications of Information and Communication Technologies (ICT)	3(2-1)	Nil
3	I	URCG-5105 URCG-5126	Islamic Studies (OR) Religious Education/Ethics	2(2-0)	Nil
4	II	URCG-5120	Exploring Quantitative Skills	3(3-0)	Nil
5	II	URCG-5112	Fables, Wisdom Literature and Epic	2(2-0)	Nil
6	II	URCG-5116	Science of Society-I	2(2-0)	
7	II	URCG-5127	Seerat of the Holy Prophet (SAW) *	1(1-0)	Nil
8	III	URCG-5119	Expository Writing	3(3-0)	Nil
9	III	URCG-5121	Tools for Quantitative Reasoning	3(3-0)	Nil
10	III	URCG-5122	Ideology and Constitution of Pakistan	2(2-0)	Nil
11	IV	URCG-5124	Entrepreneurship	2(2-0)	Nil
12	IV	URCG-5125	Civics and Community Engagement	2(2-0)	Nil
13	IV	URCG-5114	Basic Science	3(2-1)	Nil
14	I-VIII	URCG-5111	Translation of Holy Quran I, II, III & IV	NC	Nil
General Education Courses Cr. Hours Total				31	

*For Muslim students only

2. Major Courses

Sr #	Course Code	Course Title	Cr. Hours	Prerequisite (mention course code only)
1	PUNJ-5101	Genres of Punjabi Literature (پنجابی ادب دیاں صنفیں)	3(3-0)	Nil
2	PUNJ-5102	History of Punjabi Prose (پنجابی نثر دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
3	PUNJ-5103	Modern Punjabi Poetry-I (نویں پنجابی نظم)	3(3-0)	Nil
4	PUNJ-5104	Selected Punjabi Prose and Poetry (چونویں پنجابی نثر تے نظم)	3(3-0)	Nil
5	PUNJ-6205	History of Poetic Literature (شعری ادب دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
6	PUNJ-6207	Punjabi Ghazal (پنجابی غزل)	3(3-0)	Nil
7	PUNJ-6208	Punjabi Linguistics (پنجابی لسانیات)	3(3-0)	Nil
8	PUNJ-6212	Punjabi Novel (پنجابی ناول)	3(3-0)	Nil

9	PUNJ-6213	Folk Literature (لوک ادب)	3(3-0)	Nil
10	PUNJ-6214	Classical Poetry (کلاسیکی شاعری)	3(3-0)	Nil
11	PUNJ-6215	Punjabi Tales (پنجابی داستانوں)	3(3-0)	Nil
12	PUNJ-6216	Special Study of Heer Waris Shah (خصوصی مطالعہ ہیر وارث شاہ)	3(3-0)	Nil
Subject Courses Credit Hours Total			36	

3. Summary:

Sr. #	Category	No. of Courses	Credit Hours
1	General Courses	14	31
2	Subject Major Courses	12	36
Total		26	67

Scheme of Studies AD in Punjabi

Semester-I

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-01	URCG-5118	Functional English	3(3-0)	Nil
GE-02	URCG-5123	Applications of Information and Communication Technologies (ICT)	3(2-1)	Nil
GE-03	URCG-5105 URCG-5126	Islamic Studies (OR) Religious Education/Ethics	2(2-0)	Nil
GE-04	URCG-5111	Translation of the Holy Quran-I*	0(0-1)	Nil
Major-1	PUNJ-5101	Genres of Punjabi Literature (پنجابی ادب دیاں صنفیں)	3(3-0)	Nil
Major-2	PUNJ-5102	History of Punjabi Prose (پنجابی نثر دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
Major-3	PUNJ-5103	Modern Punjabi Poetry-I (نویں پنجابی نظم)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			17	

*For Muslim students only

Semester-II

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-05	URCG-5120	Exploring Quantitative Skills	3(3-0)	Nil
GE-06	URCG-5112	Fables, Wisdom Literature and Epic	2(2-0)	Nil
GE-07	URCG-5116	Science of Society-I	2(2-0)	Nil
GE-08	URCG-5127	Seerat of the Holy Prophet (SAW) *	1(1-0)	Nil
Major-4	PUNJ-5104	Selected Punjabi Prose and Poetry (چونویں پنجابی نثر تے نظم)	3(3-0)	Nil
Major-5	PUNJ-6205	History of Poetic Literature (شعری ادب دی تاریخ)	3(3-0)	Nil
Major-6	PUNJ-6213	Folk Literature (لوک ادب)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			17	

*For Muslim students only

Semester-III

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-09	URCG-5119	Expository Writing	3(3-0)	Nil
GE-10	URCG-5121	Tools for Quantitative Reasoning	3(3-0)	Nil
GE-11	URCG-5122	Ideology and Constitution of Pakistan	2(2-0)	Nil
GE-04	URCG-5111	Translation of the Holy Quran-II*	0(0-1)	Nil
Major-7	PUNJ-6214	Classical Poetry (کلاسیکی شاعری)	3(3-0)	Nil
Major-8	PUNJ-6207	Punjabi Ghazal (پنجابی غزل)	3(3-0)	Nil
Major-9	PUNJ-6208	Punjabi Linguistics (پنجابی لسانیات)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			17	

*For Muslim students only

Semester-IV

Category	Course Code	Course Title	Credit Hours	Pre-Requisite
GE-12	URCG-5124	Entrepreneurship	2(2-0)	Nil
GE-13	URCG-5125	Civics and Community Engagement	2(2-0)	Nil
GE-14	URCG-5114	Basic Science	3(2-1)	Nil
Major-10	PUNJ-6212	Punjabi Novel (پنجابی ناول)	3(3-0)	Nil
Major-11	PUNJ-6215	Punjabi Tales (پنجابی داستانوں)	3(3-0)	Nil
Major-12	PUNJ-6216	Special Study of Heer Waris Shah (خصوصی مطالعہ ہیر وارث شاہ)	3(3-0)	Nil
Semester Credit Hours Total			16	
Degree Program Credit Hours Total			67	

Semester-I

URCG-5118**Functional English****3(3-0)**

The course aims at providing understanding of a writer's goal of writing (i.e. clear, organized and effective content and to use that understanding and awareness for academic reading and writing. The objectives of the course are to make the students acquire and master the grammatical academic writing skills. The course would enable the students to develop argumentative writing techniques. The students would be able to logically add specific details on the topics such as facts, examples and statistical or numerical values. The course will also provide insight to convey the knowledge and ideas in an objective and persuasive manner. Furthermore, the course will also enhance the students' understanding of ethical considerations in writing academic assignments and topics including citation, plagiarism, formatting and referencing the sources as well as the technical aspects involved in referencing.

Contents**Developing Analytical Skills**

1. Transitional devices (word, phrase and expressions)
2. Development of ideas in writing
3. Reading Comprehension
4. Precis Writing
5. Developing argument
6. Sentence structure: Accuracy, variation, appropriateness, and conciseness
7. Appropriate use of active and passive voice
8. Organization and Structure of a Paragraph
9. Organization and structure of Essay
10. Types of Essays

Recommended Texts

1. Bailey, S. (2011). *Academic writing: A handbook for international students* (3rd ed.). New York: Routledge.
2. Eastwood, J. (2011). *A Basic English grammar*. Oxford: Oxford University Press.
3. Swales, J. M., & Feak, C. B. (2012). *Academic writing for graduate students: Essential tasks and skills* (3rd ed.). Ann Arbor: The University of Michigan Press.
4. Swan, M. (2018). *Practical English usage* (8th ed.). Oxford: Oxford University Press.

Suggested Readings

1. Biber, D., Johansson, S., Leech, G., Conrad, S., Finegan, E., & Quirk, R. (1999). *Longman grammar of spoken and written English*. Harlow Essex: MIT Press.
2. Cresswell, G. (2004). *Writing for academic success*. London: SAGE.
3. Johnson-Sheehan, R. (2019). *Writing today*. Don Mills: Pearson.
4. Silvia, P. J. (2019). *How to write a lot: A practical guide to productive academic writing*. Washington: American Psychological Association
5. Thomson, A. J., & Martinet, A. V. (1986). *A Practical English Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

URCG-5123 Application of Information Communication Technologies 3(2-1)

The course introduces students to information and communication technologies and their current applications in their respective areas. Objectives include basic understanding of computer software, hardware, and associated technologies. They can make use of technology to get maximum benefit related to their study domain. Students can learn how the Information and Communications systems can improve their work ability and productivity. How Internet technologies, E-Commerce applications and Mobile Computing can influence the businesses and workplace. At the end of semester students will get basic understanding of Computer Systems, Storage Devices, Operating systems, E-commerce, Data Networks, Databases, and associated technologies. They will also learn Microsoft Office tools that include Word, Power Point, and Excel. They will also learn Open office being used on other operating systems and platforms. Specific software related to specialization areas are also part of course. Course will also cover computer ethics and related Social media norms and cyber laws.

Contents:

1. Introduction, Overview and its types
2. Hardware: Computer Systems & Components, Storage Devices and Cloud Computing
3. Software: Operating Systems, Programming and Application Software
4. Introduction to Programming Language
5. Databases and Information Systems Networks
6. The Hierarchy of Data and Maintaining Data
7. File Processing Versus Database Management Systems
8. Data Communication and Networks
9. Physical Transmission Media & Wireless Transmission Media
10. Applications of smart phone and usage
11. The Internet, Browsers and Search Engines
12. Websites Concepts, Mobile Computing and their applications
13. Collaborative Computing and Social Networking
14. E-Commerce & Applications
15. IT Security and other issues
16. Cyber Laws and Ethics of using Social media
17. Use of Microsoft Office tools (Word, Power Point, Excel), mobile apps or other similar tools depending on the operating system
18. Other IT tools/software specific to field of study of the students if any

Recommended Texts:

1. Vermaat, M. E. (2018). *Discovering computers: Digital technology, data and devices*. Boston: Cengage Learning.

Suggested Readings

1. O'Leary, T. J., & O'Leary, L. I. (2017). *Computing essentials* (26th ed.). San Francisco: McGraw Hill Higher Education.
2. Schneider, G. M., & Gersting, J. (2018). *Invitation to computer science*. Boston: Cengage Learning.

Islamic Studies engages in the study of Islam as a textual tradition inscribed in the fundamental sources of Islam; Qur'an and Hadith, history and particular cultural contexts. The area seeks to provide an introduction to and a specialization in Islam through a large variety of expressions (literary, poetic, social, and political) and through a variety of methods (literary criticism, hermeneutics, history, sociology, and anthropology). It offers opportunities to get fully introductory foundational bases of Islam in fields that include Qur'anic studies, Hadith and Seerah of Prophet Muhammad (PBUH), Islamic philosophy, and Islamic law, culture and theology through the textual study of Qur'an and Sunnah. Islamic Studies is the academic study of Islam and Islamic culture. It majorly comprises the importance of life and that after death. It is one of the best systems of education, which makes an ethically groomed person with the qualities which he/she should have as a human being. The basic sources of the Islamic Studies are the Holy Qur'an and Sunnah or Hadith of the Holy Prophet Muhammad ﷺ. The learning of the Qur'an and Sunnah guides the Muslims to live peacefully.

Contents

1. Study of the Qur'an (Introduction to the Qur'an, Selected verses from Surah Al-Baqarah, Al-Furqan, Al-Ahzab, Al-Mu'minoon, Al-An'am, Al-Hujurat, Al-Saff)
2. Study of the Hadith (Introduction to Hadith literature, Selected Ahadith (Text and Translation)
3. Introduction to Qur'anic Studies
4. Basic Concepts of Qur'an
5. History of Quran
6. Basic Concepts of Hadith
7. History of Hadith
8. Kinds of Hadith
9. Uloom –ul-Hadith
10. Sunnah & Hadith
11. Seeratul-Nabi (PBUH), necessity and importance of Seerat, role of Seerah in the development of personality, Pact of Madinah, Khutbah Hajjat al-Wada' and ethical teachings of Prophet (PBUH)
12. Legal Position of Sunnah
13. Islamic Culture & Civilization
14. Characteristics of Islamic Culture & Civilization
15. Historical Development of Islamic Culture & Civilization
16. Comparative Religions and Contemporary Issues
17. Impact of Islamic civilization
- 18.

Recommend Texts

1. Hassan, A. (1990). *Principles of islamic jurisprudence*. New Dehli: Adam Publishers.
2. Zia-ul-Haq, M. (2001). *Introduction to al-Sharia al-Islamia*. Lahore: Aziz Publication.

Suggested Readings

1. Hameedullah, M. (1957). *Introduction to Islam*. Lahore: Sh M Ashraf Publisher.
2. Hameedullah, M. (1980). *Emergence of Islam*. New Dehli: Adam Publishers.
3. Hameedullah, M. (1942). *Muslim conduct of state*. Lahore: Sh M Ashraf Publisher.

URCG-5126**Religious Education/ Ethics**
(For non Muslim Students in lieu of Islamic Studies)**2(2-0)**

1. Meaning and Scope of Ethics.
2. Relation of Ethics with:
  - (a) Religion
  - (b) Science
  - (c) Law
3. Historical Development of Morality:
  - (a). Instinctive Moral Life.
  - (b). Customary Morality.
  - (c). Reflective Morality.
4. Moral Theories:
  - (a). Hedonism (Mill)
  - (b). Intuitionism (Butler)
  - (c). Kant's Moral Theory.
5. Moral Ethics and Society.
  - (a). Freedom and Responsibility.
  - (b). Tolerance
  - (c). Justice
  - (d). Punishment (Theories of Punishment)
6. Moral Teachings of Major Religions:
  - a). Judaism
  - b). Christianity
  - c). Islam
7. Professional Ethics:
  - a). Medical Ethics
  - b). Ethics of Students
  - c). Ethics of Teachers
  - d). Business Ethics

Reference Books:

1. William Lille. An Introduction to Ethics., London Methuen & Co. latest edition.
2. Titus, H.H. Ethics for Today. New York: American Book, latest edition.
3. Hill, Thomas. Ethics in Theory and Practice. N.Y. Thomas Y. Crowel, latest edition
4. Ameer Ali, S. The Ethics of Islam. Culcutta: Noor Library Publishers, latest edition
5. Donaldson, D.M. Studies in Muslim Ethics. London: latest edition. 6. Sayeed, S.M.A.(Tr.)
Ta'aruf-e-Akhlaqiat. Karachi: BCC&T, Karachi University

URCG-5111

Translation of the Holy Quran-1

0(0-1)

Course Objectives

- To familiarize the students to keys and fundamentals of recitation of the holy Quran.
- To develop the skill of the students of recitation the last revelation.
- Students will learn the basic Arabic grammar in a practical way.
- To develop an eagerness among the students to explore the last divine Book.

Course Contents:

- تیسواں پارہ - ناظرہ مع تجوید
- بنیادی عربی گرامر
- اسم اور اسکے متعلقات: اسم فاعل، مفعول، تفضیل، مبالغہ
- فعل اور اسکی اقسام: ماضی، مضارع، امر، نہی
- حرف اور اسکی اقسام: حروف علت، حروف جارہ، مشبہ بالفعل
-

Memorization:

- تیسویں پارے کی آخری بیس سورتیں (حفظ مع ترجمہ)

کے وی ادب وچ ادبی صنفاں دا تعارف نویں پڑھیاراں لئی بہت معنی رکھدا اے کیوں جے ایس راہیں اوہ اوس زبان دے ادبی مہاڑاں توں جانو ہوندے نیں۔ پنجابی ادب دی جھولی و نوون صنفاں نال بھری پئی اے۔ ایہناں وچوں کجھ تاں اجیہیاں صنفاں ہن جیہڑیاں دو جیاں زباناں دے ادب وچ وی پائیاں جاندیاں نیں جد کہ بہت ساریاں اجیہیاں صنفاں وی ہن جیہڑیاں ادبی کھیتر وچ نوکلنار کھدیاں نیں تے۔ ایس کورس وچ پنجابی ادب دیاں مشہور صنفاں بارے مڈھلی واقفی شامل اے۔ ایس وچ نظم تے نثر دوہاں نوں تھان دتی گئی اے تاں جے پڑھیار پنجابی ادب دی رنگارنگی نوں ماندیاں ہو یاں ایس نال اپنی جڑت بنا سکے۔ ایہہ صرف بنیادی واقفی دا کورس اے۔ ایس کورس نوں دو حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ شعری صنفاں تے دو جے وچ نثری صنفاں نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایس کورس وچ ایہناں صنفاں بارے صرف تعارفی پڑھائی شامل اے تے ایہناں بارے کھلاویں موضوعات اگلے سمسٹراں وچ چھوہے جان گے۔ ایہہ کورس پڑھیاراں وچ پنجابی ادب بارے پریرنا نوں ودھاوا دیوے گاتے اوہناں نوں اگلے سمسٹراں وچ ایہناں بارے بھرویں گل بات نوں سمجھن وچ مدد دیوے گا۔

Contents:

الف: شعری صنفاں:

حمد، نعت، منقبت، معراج نامہ، نور نامہ، حلیہ شریف، جنگ نامہ، مرثیہ، دوہڑہ، مثنوی، رباعی، قطعہ، بیت، سی حرفی، گیت، غزل، بارہاں مانہہ، کافی، وار، نظم، معری نظم، آزاد نظم تے نثری نظم وغیرہ

ب: نثری صنفاں:

لوک کہانی، ناول، افسانہ، ڈرامہ، مضمون، انشائیہ، سفر نامہ، طنز و مزاح، تنقید نگاری

Recommended Texts:

- 1- اختر جعفری، سید، اسلم رانا تے نور احمد ثاقب (س-ن)، تنقیدی وچار۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- 2- اختر جعفری، ڈاکٹر (2003ء)، پنجابی ادبی صنفاں۔ لاہور: ایپوریم پبلشرز،
- 3- سعید بھٹا (2018ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

Suggested Readings:

- 1- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- 2- عبدالغفور قریشی (1987ء)، پنجابی ادب دی کہانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادب بورڈ

ادب وچ نثری صنفوں وی نظم جنی ہی اہمیت رکھدیاں نیں۔ ایس کورس وچ پنجابی دے نثری ادب دے پچھو کڑ بارے جا نکاری حاصل کیتی جائے گی۔ دنیا بھر دے ادب و انگوں پنجابی وچ وی نثری ادب دا مڈھ نظم توں بہت چر بعد بچھاتے پنجابی دے نثری ادب وچ حضرت نوشہ گنج بخش دے وعظاں نوں ایہدا مڈھلا نمونہ منیا گیا۔ ایہناں وعظاں توں بعد فقہی ادب دیاں لکھتاں ملدیاں نیں تے پھیرا جو کیاں صنفوں جیویں کہ ناول، افسانے تے ڈرامے تائیں گل اپڑدی اے۔ ایس کورس راہیں پڑھیاں نثری ادب دے ایس ارتقائی پندھ بارے جان سکے گے تے ویلے نال زبان دے بدلے سبھاء تے دو جیاں زبانوں نال میل ملاپ پاروں لفظی وچ واپرن والیاں تبدیلیاں بارے وی جانو ہون گے۔ انج ایس کورس دا اک اضافی فائدہ لسانیات دی مڈھلی جا نکاری دی پراپتی وی ہوئے گا کیوں جے سمے دے نال نال بدلدی لفظی، اپنے دور دے سیاسی تے سماجی حالات تے زبانوں تے لہجیاں دے آپسی وٹاندرے تے زبان دی دونوں ویکھدی شکل ایہہ سارے لسانیات دے موضوع نیں تے پڑھیاں پنجابی ادب دی نثری تاریخ نوں پڑھدیاں ایہناں ساریاں موضوعاں وچوں لکھے گا۔ ایس کورس وچ ابتدائی فقہی ادب دے تے وی موجود نیں جیوں راہیں مڈھلی فقہی ادب بارے مطالعہ کیتا جائے گا۔ پنجابی وچ فقہی ادب وی بہت ودھیا پدھرتے سر جیا گیا اے۔ پنجابی دے فقہی ادب دا نوکلا گن ایہدا ایدھ پدھر اڈھنگ اے جیوں نے واہی وان تے پینڈور، متل نوں دین دی مڈھلی جا نکاری بخشی۔

Contents:

1. پنجابی نثری ادب دا پچھو کڑ
2. نوشہ گنج بخش دے وعظاں وچوں متن دی تشریح
3. مواعظ نوشہ دی لسانی اہمیت
4. پنجابی نثر وچ فقہی ادب
5. تخلیقی نثر: ناول، افسانہ، ڈراما
6. مضمون

Recommended Texts:

- شرافت نوشاہی، مرتب (1393ھ)، مواعظ نوشہ۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- شہباز ملک، ڈاکٹر (1987ء)، پکی روٹی۔ لاہور: تاج بک ڈپو

Suggested Readings:

- حمید اللہ ہاشمی (1972ء)، پنجابی ادب دی مختصر تاریخ۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- (1986ء)، آزادی مگروں پنجابیاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

PUNJ-5103

Modern Punjabi Poetry-I

3(3-0)

پنجابی ادب وچ غزل اردو تے فارسی دے اثر ہیٹھ آئی۔ پنجابی دیاں کلاسیکی صنفاں جیویں کہ کافی، وار تے باراں ماہ وغیرہ وانگوں غزل بہت زیادہ نامناتاں حاصل نہ کر سکی پر پنجابی شاعر ایں ریت نوں بہت سوہنا نبھاہن دے آہر کیتے نیں۔ ایں کورس وچ جدید پنجابی شاعر ایں دی کجھ چو نوں شاعری دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایں کورس نوں دو حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلا حصہ غزل تے دو جا نظم تے مشتمل اے۔ ایہہ اک تعارفی کورس اے تے اگے چل کے پڑھیار ایہناں صنفاں بارے کھلا رواں مطالعہ کرن گے۔ ایں کورس وچ کجھ جدید شاعر ایں دی صرف نمونے دی شاعری نوں شامل کیتا گیا اے۔ ایہناں چو نوں شاعر ایں دی اک اک غزل یاں نظم دا مطالعہ کرن توں بعد پڑھیاراں نوں متن دی تشریح دے نال نال ایہناں شاعر ایں دے اسلوب بارے وی جانکاری دتی جاوے گی۔

Contents:

الف: غزل

1. لگا عشق دا دل نوں روگ کیوں
2. رہ سکدی اے کجھ اوہنوں
3. دل تے جو کجھ بیت گئی اے
4. جو بول زبانون نکل گیا
5. جو در تارا ظاہرے دا اے، میں نہیں مندا
6. مران توں ڈردے اوبادشاہو

مولانا بخش کشتہ

پیر فضل گجراتی

رؤف شیخ

سلیم کاشر

ریاض احمد شاد

تجمل کلیم

ب: نظم

1. ون دا بوٹا
2. سورج تے دھرتی
3. سفر دی رات
4. دو جی موت
5. ایہہ نہیں مینڈھا گراں
6. نیں جیون دی
7. جندے نی
8. جہلم دے پل تے

شریف نجیہا

احمد راہی

منیر نیازی

الطاف قریشی

باقی صدیقی

بشیر مندر

افضل ساحر

انور مسعود

Suggested Texts:

- پیر فضل گجراتی (1965ء)، ڈوبنگھے پینڈے۔ لاہور: پیپلز پبلشنگ ہاؤس
- منیر نیازی، (1986ء)، سفر دی رات، لاہور: مکتبہ میری لائبریری

Recommended Readings:

- سعید بھٹا، مرتب (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے ایچ پبلشرز
- سرفراز حسین قاضی (1976ء)، نوین نظم۔ شیخوپورہ: فکر جدید پبلی کیشنز
- اسلم رانا (1991ء)، رنگ سنگ۔ لاہور: عزیز پبلشرز

Semester-II

Since ancient times, numbers, quantification, statistics and mathematics has played a central role in scientific and technological development. In the 21st century, Quantitative Reasoning (QR) skills are essential for life as they help to better understand socio-economic, political, health, education, and many other issues, an individual now faces in daily life. The skills acquired by taking this course will help the students to apply QR methods in their daily life and professional activities. This course will also change student's attitude about statistics and mathematics. It will not only polish their QR skills, but also enhance their abilities to apply these skills. **Contents**

1. Introduction to quantitative reasoning
2. Overview of contributions of Mathematicians and Statisticians especially Muslim scholars.
3. Types of standard numbers
4. Proportions, rates, ratio and percentages
5. Odds and odds ratio
6. Scale of measurements
7. Number sequence and series
8. Unit analysis as a problem-solving tool
9. Data handling (small and large)
10. Data errors, absolute and relative and their applications
11. Descriptive statistics
12. Rules of counting: multiplication rule, factorial, permutation and combination
13. Probability and its application in real life
14. A graphical perspective through Venn Diagram
15. Financial indicator analysis, and money management (profit, loss, simple and compound interest)
16. Practical scenarios involving algebraic expressions: linear and quadratic

Recommended Texts

1. Akar, G. K., Zembat, İ. Ö., Arslan, S., & Thompson, P. W. (2023). *Quantitative Reasoning in Mathematics and Science Education*. 1st Ed., Springer, USA.
2. Peck, R., Olsen, C., & Devore, J. L. (2015). *Introduction to statistics and data analysis*. 5th Ed., Brooks Cole, USA.
3. Devlin, K. J. (2012). *Introduction to mathematical thinking*. Palo Alto, CA: Keith Devlin.

Suggested Readings

1. Triola, M. F., Goodman, W. M., Law, R., & Labute, G. (2006). *Elementary statistics*. Reading, MA: Pearson/Addison-Wesley.
2. Blitzer, R., & White, J. (2005). *Thinking mathematically*. Pearson Prentice Hall.

The course will enable students to explore human experiences, cultivate an appreciation of the past, enrich their capacity to participate in the life of their times, and enable an engagement with other cultures and civilizations, both ancient and modern. But independently of any specific application, the study of these subjects teaches understanding and delight in the highest achievements of humanity. The three components of the course, including fables, wisdom literature and epic, will enable the learners to explore and understand the classic tradition in literature. Development of personal virtue, a deep Sufi ethic and an unwavering concern for the permanent over the fleeting and the ephemeral are some of the key themes explored in the contents that will develop an intimate connection between literature and life.

Contents:

1. Fables

The Fables of Bidpai

The Lion and the Bull

The Ring-dove

The Owls and the Crows

Selected poem from Bang-i-Dara

2. Gulistan-e- Sa'di

Ten hikāyāt from John T. Platts, *The Gulistan*

3. Epic

THE SHĀHNĀMA OF FIRDAUSI

Recommended Texts:

1. John T. P. (1876). *The Gulistan; or, Rose Garden of Shaikh Muslihu'd- Dīn Sa'dī of Shīrāz*. London: Wm. II. Allen.
2. Chishti, Y.S. (1991). *Sharah-i bāng-i darā*. Lāhaur: Maktaba-i ta'mīr-i insāniyat

Suggested Readings:

1. Thackston, W. (2000). *A Millennium of Classical Persian Poetry*. Maryland: Ibex Publishers.
2. Wood, R. (2013). *Kalila and Dimna: Fables of Conflict and Intrigue*. United Kingdom: Medina Publishing, Limited.

This course will introduce students with the subject matter of social science, its scope, nature and ways of looking at social phenomenon. It will make the participants acquaintance with the foundations of modern society, state, law, knowledge and selfhood. While retaining a focus on Pakistani state and society, students will encounter theoretical concepts and methods from numerous social science disciplines, including sociology, politics, economics anthropology and psychology and make them learn to think theoretically by drawing on examples and case studies from our own social context. Students will be introduced to the works of prominent social theorists from both western and non-western contexts. Instruction will include the use of written texts, audio-visual aids and field visits.

Learning Outcomes:

The course has following outcomes:

It will

- Introduce student with the nature of human social behavior and foundations of human group life
- Analyze the reciprocal relationship between individuals and society.
- Make student aware with the nature of societies existing in modern world
- Make students familiar with the philosophy of knowledge of social sciences
- Introduce students with the works of prominent theories explain human group behavior
- Help students to understand the foundations of society including culture, socialization, politics and economy
- Introduce students with various dimensions of social inequalities with reference to gender, race, ethnicity and religion
- Make them aware about the understanding of various themes pertains to social science in local context
- Help them recognize the difference between objective identification of empirical facts, and subjective formulation of opinionated arguments

Course Outlines:

1. Introduction to Social Sciences

- Social world, Human Social behavior, Foundations of society
- Evolution of Social sciences
- Philosophy of Science
- Scope and nature of social sciences
- Modernity and social sciences
- Branches of social science: Sociology, Anthropology, Political Science, Economics

Society and Community, Historical evolution of Society

- Types of Societies
- Foraging society, Horticultural society, Pastoralist society
- Agrarian societies, Industrial society, Postindustrial society

2.Philosophy of Knowledge in social Science and social inquiry

- Understanding social phenomenon
- Alternative ways of knowing
- Science as a source to explore social reality
- Objectivity, Value-Free research

- Positivism vs Interpretivism
- Qualitative vs Quantitative

3. Culture and Society

- Idea of Culture, Assumptions of Culture
- Types, Components, Civilization and culture
- Individual and culture. Cultural Ethnocentrism, Cultural Relativism
- Outlook of Pakistani culture
- Global Flows of culture, Homogeneity, Heterogeneity

4 Social Stratification and Social inequality

- Dimensions of inequality, Social class
- Gender, Race, Religion, Ethnicity, Caste
- Patterns of social stratification in Pakistan
- Class, caste system in agrarian society
- Ascription vs Achievement, Meritocracy
- Global stratification in modern world, Global patterns of inequality

5 Personality, Self and Socialization

- Concept of self, Personality
- Nature vs Nurture, Biological vs Social
- Development of Personality
- Socialization as a process, Agents of socialization
- Socialization and self/group identity

6. Gender and Power

- Understanding Gender
- Social construction of Patriarchy
- Feminism in Historical context, Gender Debates
- Gender and Development
- Gender issues in Pakistani society, Women Participation in politics, economy and education
- Toward a gender sensitive society, Gender mainstreaming

Pakistan: State, Society, Economy and Polity

- Colonialism, colonial legacy, National identity
- Transformation in Pakistani society: Traditionalism vs Modernism
- Economy, Informality of Economy, Modern economy and Pakistan
- Political Economy, Sociology of Economy

Recommended Textbooks and Reading Materials:

1. Giddens, A. (2018). Sociology (11th ed.). UK: Polity Press.
2. Henslin, J. M. (2018). Essentials of Sociology: A Down-to-Earth Approach. (18th Edition) Pearson Publisher.
3. Macionis, J. J. (2016). Sociology (16th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
4. Qadeer, M. (2006) Pakistan - Social and Cultural Transformation in a Muslim Nation.
5. Smelser, N.J. and Swedburg, R., The Handbook of Economic Sociology, Chapter 1 'Introducing Economic Sociology', Princeton University Press, Princeton.
6. Systems of Stratification | Boundless Sociology (no date). Available at:

<https://courses.lumenlearning.com/boundless-sociology/chapter/systems-of-stratification/>

7. Jalal, A. (ed.) (1995) 'The colonial legacy in India and Pakistan', in *Democracy and Authoritarianism in South Asia: A Comparative and Historical Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press (Contemporary South Asia)
8. Zaidi, S. A. (2015) *Issues in Pakistan's Economy: A Political Economy Perspective*. Oxford University Press. Chapter 26
9. Akhtar, A. S. (2017) *The Politics of Common Sense: State, Society and Culture in Pakistan*. Cambridge: Cambridge University Press.
10. Smelser, N.J. and Swedburg, R., *The Handbook of Economic Sociology*, Chapter 1 'Introducing Economic Sociology', Princeton University Press, Princeton.

مطالعہ سیرت النبی صلی اللہ علیہ وسلم Seerat of the Holy Prophet

Course Code

URCG-5127

Title	Description
Semester	
Nature of Course	
No. of C.Hrs.	1(1-0)
Total Teaching weeks	18
Objectives of the Course	<p>۱۔ طلباء کو مطالعہ سیرت طیبہ کی ضرورت و اہمیت سے آگاہ کرنا</p> <p>۲۔ تعمیر شخصیت میں مطالعہ سیرت طیبہ کے کردار کو واضح کرنا</p> <p>۳۔ بھٹ نبوی کے موقع پر اقوام عالم کی عمومی صورت حال سے آگاہ کرنا</p> <p>۴۔ رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم کی کنی اور مدنی زندگی کا اس طرح مطالعہ کروانا کہ طلباء ان واقعات سے نتائج کا استفادہ کر سکیں</p> <p>۵۔ طلباء کو عہد نبوی کی معاشرت، سیاست، معیشت سے آگاہ کرنا</p>

Course Description

S.No.	Title	Description
1	حضور صلی اللہ علیہ وسلم کے ابتدائی حالات و زندگی	<p>۱۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم کا خاندانی حسب و نسب</p> <p>۲۔ پیدائش اور ابتدائی تربیت</p> <p>۳۔ لڑکپن اور جوانی کے حالات و زندگی</p>
2	بھٹ نبوی کے وقت دنیا کے حالات (۱)	<p>۱۔ بھٹ نبوی کے وقت اہم تہذیبیں</p> <p>۲۔ عرب، مصر، حبشہ، ہندوستانی، ساسانی</p>
3	بھٹ نبوی	۱۔ کی عہد میں دعوت اسلام
4	بھٹ نبوی	۱۔ مدنی عہد میں دعوت اسلام
5	مخصائص النبی	آپ کی بطور پیغمبر امن
6	مخصائص النبی	بھٹیت استاد و معلم
7	مخصائص النبی	بھٹیت تاجر
8	مخصائص النبی	بھٹیت سربراہ ریاست
9	مخصائص النبی	ذاتی محاسن اور عالمگیر اثرات

نمبر	ناموس رسالت	مخائن الہدیٰ
10		مخائن الہدیٰ
11	غیر مسلموں سے تعلقات	اسوہ حسنہ اور عصر حاضر
12	اسوہ حسنہ کی روشنی میں گھریلو زندگی	اسوہ حسنہ اور عصر حاضر
13	مستشرقین اور مطالعہ سیرت	اسوہ حسنہ اور عصر حاضر
15	وطن سے محبت اور سیرت	اسوہ حسنہ اور عصر حاضر
16	مستشرقین کے اعتراضات اور ان کے جوابات	اسوہ حسنہ اور عصر حاضر

نصابی کتب

نمبر شمار	نام مؤلف	نام کتاب
1	ابن ہشام	السیرۃ النبویۃ
2	مولانا شبلی نعمانی، سید سلمان ندوی	سیرۃ النبی صلی اللہ علیہ وسلم
3	قاضی محمد سلیمان، سلمان منصور پوری	رحمۃ للعالمین
4	مولانا سید ابوالحسن علی ندوی	نبی رحمت صلی اللہ علیہ وسلم
5	ڈاکٹر یسین مظہر صدیقی	محمد نبوی کا نظام حکومت
6	ڈاکٹر خالد علوی	انسان کامل

حوالہ جاتی کتب

نمبر شمار	نام مؤلف	نام کتاب
1	سید ابوالاعلیٰ مودودی	سیرت سرور عالم صلی اللہ علیہ وسلم
2	مولانا مفتی الرحمن مبارکپوری	ارتقاء النجوم
3	حیدر محمد کرم شاہ، الازہری	فضیلا النبی صلی اللہ علیہ وسلم
4	ڈاکٹر اکرم الضیاء، المعری	السیرۃ النبویۃ الصحیحۃ
5	مولانا محمد ارفان دانا پوری	اصح السیر

پنجابی ادب دی جھولی ون پونیاں ادبی صنفاں نال بھری پئی اے۔ پڑھیاراں نوں ایس بھنڈارول پریرن لئی ایہناں ادب صنفاں بارے جانکاری دیون دی لوڑ اے۔ ایس کورس وچ ایسے گل نوں کھ رکھیاں ہویاں شاعری تے نثر وچوں چون اساری گئی اے۔ ایہہ اک لحاظ نال تعارفی کورس اے۔ ایس وچ افسانہ، مضمون، ڈراما، انشائیہ تے نظم ورگیاں صنفاں شامل نیں۔ ایس کورس وچ پڑھیاراں نوں نمونے دے طور تے چو نوں تخلیق کاراں دی اک اک ادبی لکھت پڑھائی جائے گی۔ ایہناں صنفاں دے تکنیکی پہلو تے ایہناں لکھاریاں دے اسلوب بارے اگلے سمسٹراں وچ پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس دا مقصد پڑھیاراں نوں پنجابی ادب دے کھلار بارے جانکاری دینا اے۔

Contents:

الف: افسانہ

1. آپاں اکبر لاہوری
2. لیراں منشاء یاد
3. دادی غلام حسین ساجد

ب: مضمون

1. بابا فرید دیاں حکمت پریمیاں رمزاں مسعود خالد
2. ریڈار کہانی الیاس گھسن
3. گوگیرے دی نابری تے جی تواریخ سعید بھٹا

ج: ڈراما

1. اکھیاں رفیع پیر

د: انشائیہ

1. ٹلی دامرید عاشق رحیل

ہ: نظم

1. اج آکھاں وارث شاہ نوں امر تاپریم
2. کن من بینہ پیندا انجم حسین سید
3. عمراں لکھیاں بہاں بھار مظہر ترمذی
4. کوئے شہر دی ہاڑھ رات مشتاق صوفی
5. نی ماے محمود اعوان

Recommended Texts:

- محمود اعوان (2017ء)، سیجیل۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز
- امر تاپریم (2008ء)، کاغذ نے کینوس۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

Suggested Readings:

- رفیع پیر (2005ء)، رفیع پیر کے آٹھ ڈرامے۔ مرتبہ تنسیم پیر زادہ۔ کراچی: آکسفورڈ یونیورسٹی پریس
- سرفراز حسین قاضی (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: فلر جدید پبلی کیشنز

کے وی زبان دے ادب نوں سمجھن لئی اوس زبان دی ادبی تاریخ نال واقفی ضروری اے۔ ایس کورس وچ پڑھیاراں نوں پنجابی زبان تے ادب دی تاریخ سمجھاون لئی عہد بہ عہد چلن والے ادبی سبھاواں دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ اہنناں پرانیاں تاریخاں راہیں ایس گل نوں سمجھن دا آہر کیتا جائے گا کہ پنجابی دی جدید شاعران کیرے کیرے پڑاواں وچوں لنگھ کے اجو کے مقام تائیں اپڑی۔ ایس کورس راہیں پڑھیار پنجاب تے پنجابی وچ جوگ پنھ دی بھروس ریت بارے جان سکے گے۔ ناتھ جوگیاں دے نال نال اسماعیلی پیراں تے سکھ گوروواں دی پنجابی ادب وچ سانجھ داوی مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایس کورس وچ کسے وی شاعر دی شاعری دا متن شامل نہیں اے۔ صرف ادبی رجحاناں بارے ای گل بات کیتی جائے گی۔

Contents:

1. ناتھ جوگیاں دی شاعری
2. پنجابی ادب وچ اسماعیلی پیراں دا حصہ
3. صوفیانہ شاعری دی ریت
4. گوروواں دی پنجابی نوں دین
5. پنجابی دیاں رومانوی داستاناں دا سبھا
6. پنجابی واراں دی ریت
7. پنجابی وچ پابند نظم دا ارتقاء
8. آزاد نظم
9. غزل

Recommended Texts:

- انعام الحق جاوید، ڈاکٹر (سن)، پنجابی ادب دا ارتقاء۔ لاہور: عزیز بک ڈپو
- عبدالغفور قریشی (1989ء)، پنجابی ادب دی کہانی۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

- سرفراز حسین قاضی، ڈاکٹر (1976ء)، نویں نظم۔ شیخوپورہ: فکر جدید پبلیکیشنز
- سمیع اللہ قریشی (2002ء)، لیکھے جوکھے۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- غلام مصطفیٰ بسمل (1996ء)، پنجابی غزل دا ارتقاء۔ لاہور: انسٹیٹیوٹ آف پنجابی لینگویج اینڈ کلچر
- مولابخش کشیہ (1960ء)، پنجابی شاعران دا تذکرہ۔ لاہور: کشیہ اینڈ سنز

پنجابی لوک ادب دی جھولی رنگ برنگیاں صنفاں نال بھری پئی اے۔ ایس کورس وچ لوک صنفاں دے ادبی بھنڈا بارے پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس دے تین حصے نہیں۔ پہلے حصے وچ ایہناں لوک صنفاں بارے تکنیکی جانکاری جیویں کہ صنف دار تقاء، ایہدی ٹورتے کھلا وغیرہ شامل اے۔ دوجے حصے وچ ایہناں صنفاں دے اندر لے گناں بارے پڑھیا جائے گا۔ ایس کورس وچ لوک ادب دی سماج نال جڑت بارے تے جیاں دی حیاتی اُتے ایہدے اثراں دا مطالعہ وی کیتا جائے گا۔ ایس کورس دے تیجے حصے وچ لوک ناچ شامل نہیں۔ ایس حصے وچ اجیہے لوک گیت شامل نہیں جیہناں دے نال کوئی نا کوئی ناچ وچ جڑیا ہو یا اے۔ انج ایس کورس دے پڑھیا پنجاب دے ثقافتی پچھوکر بارے وی علم حاصل کرن گے۔

Contents:

الف: لوک ادب دیاں صنفاں

لوری، بولی، ماہیا، ڈھولا، گلجی، ٹپا، وین، سٹھنیاں، گھوڑیاں

ب: لوک ادب دے موضوعات

1. لوک ادب کیہ اے؟
2. لوک گیتاں راہیں پنجاب دی تاریخ دا مہاندرا
3. لوک گیتاں وچ پنجاب دیاں رسماں
4. لوک گیتے تے لیڑے
5. لوک ادب وچ رشتے ناتے
6. لوک ادب وچ فصلاں
7. لوک ادب دیاں صنفاں

ج: لوک ناچ تے گیت:

- کلکی، تھال، سمی، جھمر، گدھا، بھنگڑا

Recommended Texts:

- مقصود ناصر چودھری (1986ء)، پنجاب دے لوک گیت۔ لاہور: تاج تک ڈپو
- افضل پرویز (1984ء)، بن پھلواڑی۔ اسلام آباد: ادارہ ثقافت پاکستان

Suggested Readings:

- سرفراز قاضی (1986ء)، پنجابی لوک گیتاں دا فنی تجزیہ۔ لاہور: عزیز پبلشرز
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز

Semester-III

URCG-5119**Expository Writing****3(3-0)**

This course prepares undergraduates to become successful writers and readers of English. The course helps students develop their fundamental language skills with a focus on writing so that they can gain the confidence to communicate in oral and written English outside the classroom. The course is divided into five units and takes a Project-based Learning approach. Unit themes target the development of 21st century skills and focus on self-reflection and active community engagement. The course completion will enable the students to develop communication skills as reflective and self-directed learners. They will be able to intellectually engage with different stages of writing process, and develop analytical and problem-solving skills to address various community-specific challenges.

Contents

1. Self-Reflection
  - Introduction to the basics of the writing process
  - Introduction to the steps of essay writing
  - Prewriting activities: Brainstorming, listing, clustering and freewriting
  - Practicing Outlining of the essay
2. Personalized Learning
  - Learning Process, Learning Styles, Goal Setting and Learning Plan
3. Oral Presentation
  - Structure and Significance, Content Selection and Slide Presentation, Peer Review
4. Critical Reading Skills
  - Introducing Authentic Reading (Dawn and non-specialist academic books/texts)
  - Reading Strategies and Practice: Skimming, scanning, SQW3R, Annotating, Detailed reading and note-taking, Standard Test Practice: TOEFL and IELTS, Model Review Reports and Annotated Bibliographies
5. Community Engagement
  - Student-led brainstorming on local versus global issues, Identifying research problems
  - Drafting research questions, Drafting interview/survey questions for community research (in English or L1)
  - Engaging students in Critical reading, Presenting interview/ survey information, Field work
  - Writing Community Engagement Project
6. Letter to the Editor
  - Types of letters, Format and purpose of letter to the editor, Steps in writing letter-to-editor

Recommended Texts

1. Bailey, S. (2011). *Academic writing: A handbook for international students* (3rd ed.). New York: Routledge.
2. Swales, J. M., & Feak, C. B. (2012). *Academic writing for graduate students: Essential tasks and skills* (3rd ed.). Ann Arbor: The University of Michigan Press.

Suggested Readings

1. Cresswell, G. (2004). *Writing for academic success*. London: SAGE.
2. Johnson-Sheehan, R. (2019). *Writing today*. Don Mills: Pearson.
3. Silvia, P. J. (2019). *How to write a lot: A practical guide to productive academic writing*. Washington: American Psychological Association.

URCG-5121**Tools for Quantitative Reasoning****3(3-0)**

This course is based on quantitative reasoning 1 course. It will enhance the quantitative reasoning skills learned in quantitative reasoning 1 course. Students will be introduced to more tools necessary for quantitative reasoning skills to live in the fast paced 21st century. Students will be introduced to importance of statistical and mathematical skills in different professional settings, social and natural sciences. These quantitative reasoning skills will help students to better participate in national and international issues like political and health issues. This course will prepare the students to apply quantitative reasoning tools more efficiently in their professional and daily life activities. This course will help them to better understand the information in form of numeric, graphs, tables, and functions.

Contents

1. Types of data and its graphical representation (Histogram, Stem and Leaf display, Box Plot, Scatter diagram, Histogram, Bar chart, etc)
2. Solving practical problems using linear and exponential models
3. Population growth models
4. Analytical approach to solve simultaneous equations
5. Inequalities and their application
6. Comparing quantities using analytical tools
7. Logical reasoning and their application in modern age
8. Logical reasoning and decision making
9. Data tendencies via measure of location
10. Variability and Measure of dispersion
11. Measuring relationships via Regression analysis and correlation
12. Statistical inference: sampling techniques, estimation techniques and hypothesis testing for decision and policy making

Recommended Texts

1. Akar, G. K., Zembat, İ. Ö., Arslan, S., & Thompson, P. W. (2023). *Quantitative Reasoning in Mathematics and Science Education*. 1st Ed., Springer, USA.
2. Sharma, A. K. (2005). *Text book of elementary statistics*. Discovery Publishing House.
3. Blitzer, R. (2014). *Precalculus*, 5th Ed.. Pearson Education, Limited. New York

Suggested Readings

1. Gupta, S. C., & Kapoor, V. K. (2020). *Fundamentals of mathematical statistics*. 12th Ed, Sultan Chand & Sons.
2. Aufmann, R. N., Lockwood, J., Nation, R. D., & Clegg, D. K. (2007). *Mathematical thinking and quantitative reasoning*. Cengage Learning
3. Blitzer, R., & White, J. (2005). *Thinking mathematically*. Pearson Prentice Hall.

The course is designed to acquaint the students of BS Programs with the rationale of the creation of Pakistan, its ideology and constitution. The students would be apprised of the emergence, growth and development of Muslim nationalism in South Asia and the struggle for freedom, which eventually led to the establishment of Pakistan. The constitutional development from 1956 to 1973 and the amendments that followed will be the major focus of study. However, the emphasis would be on the fundamental rights, the nature of federalism under the constitution, distribution of powers, the rights and various remedies, the supremacy of parliament and the independence of judiciary. It will also teach the students about the fundamental rights and role of state in the implementation of the constitution.

Contents

1. Ideology: Meaning and definition
2. Ideology of Pakistan in the light of speeches and statements of Quaid-e-Azam and Iqbal
3. Evolution of Democratic System in Pakistan
4. The Constitution of Pakistan
  - Constitution of 1956: Features and Causes of Failure
  - Constitution of 1962: Features and Causes of Failure
  - Constitution of 1973: Features and Amendments
5. Fundamental Rights
6. Federation of Pakistan
  - Senate and National Assembly
  - President
  - Prime Minister
7. Amendments of Constitution and Contemporary Political Issues

Recommended Texts

1. Kazimi, M. R. (2007). *Pakistan studies*. Karachi: Oxford University Press.
2. Sheikh, J. A. (2004). *Pakistan's political economic and diplomatic dynamics*. Lahore: Kitabistan Paper Products.

Suggested Readings

1. Aziz, S. (2018). *The constitution of Pakistan: a contextual analysis*. Oxford: Hart Publishing.
2. Hayat, S. (2016). *Aspects of Pakistan movement*. Islamabad: National Institute of Historical and Cultural Research.
3. Ishaque, K.M. (2008). *Constitutional Law*. New York: Wolters Kluwer.
4. Kazimi, M. R. (2009). *A concise history of Pakistan*. Karachi: Oxford University Press.
5. Rizvi, S. S. R (2005). *Constitutional law of Pakistan: Text, case Law and analytic ommentary*. Lahore: Vanguard.

Objectives

- Students will come to know about the real nature, significance and relevance of the Islamic beliefs in light of the text of the Holy Quran.
- Students will seek knowledge of translation and transliteration of the Holy Book Quran.
- To familiarize the students with the concept of *Ibādah* (Its significance, scope and relevance) and its types in Islam.
- Students will learn literal and idiomatic way of translation of the Holy Book.
- Students will learn about the polytheism and its incompatibility in Islam highlighted by the Holy Quran.
- To highlight the significance of learning through using all human faculties provided by the almighty Allah and familiarize the students about condemnation of ignorance mentioned in the Quranic text.
- To develop Awareness among the students about rights and duties of different circles of society in the light of Holy Quran.
- To introduce the students to Quranic Arabic grammar in practical manner.

Contents:

- ایمانیات اور عبادات
- اللہ پر ایمان، فرشتوں پر ایمان، رسولوں پر ایمان، آسمانی کتابوں پر ایمان
- یوم آخرت پر ایمان، تقدیر پر ایمان
- نماز، روزہ، زکوٰۃ، حج، جہاد
- معاشرے کے حقوق
- خاندان کی تکوین
- حق مہر
- رضاعت و حمل
- اولاد کو قتل کرنے کے ممانعت
- شوہر کی نافرمانی
- طلاق
- بیوہ کی عدت کے احکام
- نکاح کا پیغام بھیجنا
- عورت کی وراثت (اس کے شوہر کی طرف سے)
- والدین کے حقوق
- بیویوں اور اولاد کے بیچ عداوت
- خاندان کے حقوق
- مہمان کی عزت
- اجازت طلب کرنے کے اصول
- مجلس کے آداب

- تعاون اور بھائی چارہ
- گروہ بندی
- محبت
- لوگوں کے درمیان صلح
- عفو و درگزر، غصہ پر قابو اور معاف کرنا
- شعوب و قبائل
- لوگوں کے بیچ اختلافات
- حمایت و نگہبانی
- قرآنی عربی گرامر کے اصول اور انکے اطلاقات (متن قرآنی پر اطلاق سے توضیحات)
- Grammar: (متن قرآنی پر اطلاق سے توضیحات)
- Details of Chapters and verse Numbers:
- منتخب آیات مع ترجمہ و تجوید
- البقرہ ((۱۸۹، ۱۳۶، ۱۷۷، ۲۵۶، ۲۸۵، ۱۲۶، ۶۲، ۹۸، ۲۵۳، ۱۲۹، ۱۵، ۲۸۵، ۳۳، ۲۸۵، ۲۰۱، ۲۳۷، ۱۵۳، ۳۵، ۱۱۰، ۲۱۹، ۲۷۷، ۴۵، ۲۳۸، ۱۷۷))
- (۸۳، ۱۶۰، ۱۸۲، ۲۳۳، ۱۸۴، ۸۲، ۲۳۰، ۲۳۵، ۲۳۷، ۲۳۱، ۲۲۹، ۲۲۸، ۲۳۷، ۲۲۶، ۲۲۷، ۱۹۹، ۲۴۱، ۱۵۸، ۲۱۸، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۴، ۲۰۰)
- النساء (۲۰، ۱۶، ۱۹۱، ۳۵، ۲۰، ۳۵، ۱۹۱، ۱۲۸، ۱۱، ۱۱، ۲۵، ۲۴، ۱۷۶، ۴، ۱۱، ۳۲، ۱۲۸، ۳۵، ۱۲، ۱۷۶، ۳۶، ۸۰، ۸۶، ۶۹، ۱۳، ۸۰، ۶۹، ۱۳۶، ۵۹، ۹۲، ۹۵)
- (۸۱، ۱۲۸، ۵۳، ۱۳۶، ۱۶، ۱)
- الانعام (۵۳، ۳۸، ۱۵۱، ۹۲، ۱۴، ۱۳۷، ۲۲)
- آل عمران (۱، ۱۹، ۱۴۴، ۸۴، ۱۲۵، ۸۵، ۳۹، ۹۷)
- المائدہ (۵، ۲، ۸۲، ۱۹، ۳۹، ۹۲، ۲، ۵۳)
- الاعراف (۱۸۹، ۱۸۹، ۳۵)
- التوبہ (۱۶، ۷۱، ۲۰)
- ہود (۱۲)
- الزمر (۶)
- النور (۲۹، ۶۰، ۲۷، ۵۲، ۲۸، ۵۴)
- محمد (۳۳)
- انفال (۲۰، ۸۲)
- الرعد (۳)
- الطلاق (۴)
- الحج (۵)
- ابراہیم (۴۴، ۲۳)
- الاسراء (۲۴، ۲۳)
- الاحقاف (۱۵)
- المؤمنون (۲۷)
- العنکبوت (۸، ۳۸، ۲۵)
- النحل (۲۲)

- لقمان (١٣، ٣، ١٥)
- الاحزاب ((٣٩، ٣٨، ٥٠، ٣٥))
- الشعراء (٤)
- الروم (٢١)
- مريم (٢٦، ١٣)
- المجادلة (١١، ١٢)

ایس کورس وچ پڑھیاری پنجابی دے چار کلاسیکی شاعر ایں بارے پڑھن گے۔ ایہناں وچوں بابا فرید نوں پنجابی دموڈھی شاعر نیا جاندا اے۔ بابا فرید ہوراں ای پنجابی شاعری وچ انسان دوستی، پریم تے برداشت ورگیاں اتم قدر ایں دی نینہہ رکھی۔ بابا فرید دی رکھی نینہہ نوں مگروں آون والے ہر صوفی شاعر نے پکپائی دتی تے ارج لوک سجننتا، پریم تے بھرپی دیاں قدر ایں پنجابی ادب دے سدپویں سہاء داروپ وٹا گئیاں۔ ایس کورس وچ شامل شاعر ایں دی شاعری دے نال نال ایہناں دے سمیاں دامطالعہ وی کیتا جائے گا تے ایہناں دے اسلوب بارے وی جائزگی حاصل کیتی جائے گی۔ کیوں جے ایہناں شاعر ایں لوکائی دی پدھرتے قبولیت کھٹی تے اوہ موضوع اپنی شاعری وچ لیاندے جیہناں نال ایس خطے وچ امن، برداشت تے بھرپی ورگیاں سلاہن جوگ قدر ایں نوں رواج ملیا۔ ایس کورس دے پڑھیاری ایس قابل ہو سکے گے کہ پنجابی ادب دے سدپوی سہاواں بارے گل بات کر سکے۔

Contents:

1. بابا فرید دی حیاتی دا ویروا
2. بابا فرید دی شاعری وچ لوک سجننتا
3. بابا فرید دی شریعت پسندی
4. گورونانک دی شاعری وچ وحدانیت دا پرچار
5. گورونانک دی شاعری وچ اخلاقی قدر ایں
6. سلطان باہو دی حیاتی دا ویروا
7. سلطان باہو دی شاعری مرشد دا تصور
8. سلطان باہو دی شاعری وچ عشق دا تصور
9. علی حیدر دی شاعری داموضوعاتی ویروا
10. علی حیدر دیاں سی حرفیاں دامطالعہ

Recommended Texts:

- بابا فرید (1978ء)، آکھیا بابا فرید نے۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- بابانانک (1998ء)، آکھیا بابا نانک نے۔ مرتبہ محمد آصف خاں۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- سلطان باہو (1975ء)، ابیات باہو۔ مرتبہ سلطان الطاف علی۔ لاہور: حاجی محمد اشفاق قادری

Suggested Readings:

- علی حیدر (1988ء)، کلیات علی حیدر۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- منیر گجر (2005ء)، انسائیکلو پیڈیا آف انڈین لٹریچر وچوں پنجابی حصے دا ترجمہ۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

غزل دی صنف پنجابی وچ نویں اے پر ایس وچ بہت شاعر اپنے کمال دکھا رہے نیں۔ ایس کورس وچ پنجابی غزل دے چھ شاعر اں نوں شامل کیتا گیا اے۔ غزل بھاریں ایران چوں آئی پر اپنے رومانی موضوعاں پاروں پنجاب وچ وی مقبول ہوئی۔ پنجابی وچ سبھ توں پہلے شاہ شمس سبزواری دے غزل لکھن دی دس پیندی اے۔ پنجابی مزاج نال میل نہ کھاؤں پاروں ایہہ پنجابی وچ دو جیاں صنفاں جنہی ترقی نہ کر سکی پر اہو کے دور وچ جدوں غزل دے شاعر اں جدوں حیاتی دے عام موضوعاں نوں وی ایس وچ شامل کیتا اے تاں ہن ایہہ پنجابی ادب وچ اپنی تھاں بنا رہی اے۔ ایس کورس وچ شامل شاعر اں دے اسلوب نوں خاص طور تے موضوع بنایا گیا اے۔ ایہہ کورس پڑھن والے پڑھیار غزل دی رنگارنگی تے غزل وچ موضوعاتی کھلار دے جانو ہون گے۔ ایس کورس دے مطالعے نال پڑھیار پنجابی غزل دے سبھا دی جانکاری حاصل کرن گے۔

Contents:

1. ڈوگھے پینڈے	پیر فضل گجراتی
2. کھلارا	ریاض احمد شاد
3. نویاں زمیناں	اکرام مجید
4. مورچلیاں سوچاں	علی محمد ملوک
5. کسے سُننے دے نال	غلام حسین ساجد
6. ہان دی سولی	تجمل کلیم

Recommended Texts:

- پیر فضل گجراتی (1965ء)، ڈوگھے پینڈے۔ لاہور: پیپلز پبلشنگ ہاؤس
- اکرام مجید (سن)، نویاں زمیناں۔ فیصل آباد: قرطاس پبلشرز
- ریاض احمد شاد (2010ء)، کھلارا۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

Recommended Texts:

- عارف عبد المتین (2000ء)، پرکھ پڑچول۔ لاہور: ٹیکنیکل پبلشرز
- غلام مصطفیٰ بسمل (1996ء)، پنجابی غزل دا ارتقاء۔ لاہور: ادارہ پنجابی زبان تے ثقافت

ایس کورس وچ زبان دانی دے حوالے نال لسانیات دے بنیادی نظریات بارے پڑھایا جائے گا۔ پنجابی وچ لسانیات بارے باہلا کم نہیں ہويا۔ انگریز مستشرقین ولوں ہی سانوں ایس کھیتر وچ زیادہ کم نظر آوند اے۔ ایس کورس وچ پڑھیاری لسانیات دے نظریات دے نال نال پنجابی زبان دی تاریخ بارے وی جانکاری حاصل کرن گے تے زبان دے ارتقائی مرحلیاں بارے گوہ کرن گے۔ ایس کورس نوں تین حصیاں وچ ونڈیا گیا اے۔ پہلے حصے وچ علم لسانیات بارے پرچلت نظریات دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ دو جے حصے وچ لسانیات دے دکھو وکھ انگاں بارے جانکاری حاصل کیتی جائے گی تے تیجے حصے وچ پنجابی زبان دے پچھو کڑ بارے موجود مختلف نظریات دا مطالعہ کیتا جائے گا۔ پنجابی زبان دے پچھو کڑ دے حوالے نال سوجھوان و نوون راواں رکھدے نیں۔ ایس کورس وچ پڑھیاری اپناں ساریاں راواں بارے مڈھلی جانکاری حاصل کرن گے تے ایس کورس نوں پڑھن توں بعد پنجابی زبان دے مڈھلے سو میاں بارے اپنے علم وچ وادھا کرن گے۔

Contents:

1. لسانیات کیہ اے؟
2. لسانیات دے انگ
- i. صوتیات ii. صرفیات iii. نحویات iv. معنویات
3. پنجابی زبان دے پچھو کڑ بارے نظریے
- i. سنسکرت ii. پراکرت iii. غیر آریائی iv. دراوڑی
- vi. ویدی vii. منڈاری

Recommended Texts:

- محمد آصف خاں (1996ء)، پنجابی بولی دا پچھو کڑ۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- شہباز ملک (1996ء)، پنجابی لسانیات۔ لاہور: عزیز بک ڈپو

Suggested Readings:

- سردار محمد خاں (2017ء)، پنجابی زبان۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- طارق رحمان، ڈاکٹر (2017ء)، لسانیات کا تعارف۔ مترجمہ اصغر بشیر۔ کراچی: سٹی بک پوائنٹ
- عین الحق فرید کوٹی (1979ء)، اردو زبان کی قدیم تاریخ۔ لاہور: اورینٹ ریسرچ سنٹر

Semester-IV

URCG-5124**Entrepreneurship****2(2-0)**

This course addresses the unique entrepreneurial experience of conceiving, evaluating, creating, managing, and potentially selling a business idea. The goal is to provide a solid background with practical application of important concepts applicable to the entrepreneurial environment. Entrepreneurial discussions regarding the key business areas of finance, accounting, marketing and management include the creative aspects of entrepreneurship. The course relies on classroom discussion, participation, the creation of a feasibility plan, and building a business plan to develop a comprehensive strategy for launching and managing a new venture.

Course Learning Objectives

1. To enhance the ‘entrepreneurial intentions’ of the students by improving their natural willingness to start a business.
2. To understand the process of entrepreneurship and learn the ways to manage it by working individually in the class and in the form of groups outside the class to conduct field assignments.
3. To educate the students about the practical underpinnings of the entrepreneurship with the aid of practical assignments and idea pitching.

Contents

1. Background: What is an Organization, Organizational Resources, Management Functions, Kinds of Managers, Mintzberg’s Managerial Roles.
2. Forms of Business Ownership: The Sole proprietorship, Partnership, Joint Stock Company
3. Entrepreneurship: The World of the Entrepreneur, what is an entrepreneur? The Benefits of Entrepreneurship, The Potential Drawbacks of Entrepreneurship, Behind the Boom: Feeding the Entrepreneurial Fire.
4. The Challenges of Entrepreneurship: The Cultural Diversity in Entrepreneurship, The Power of “Small” Business, Putting Failure into Perspective, The Ten Deadly Mistakes of Entrepreneurship, How to Avoid the Pitfalls, Idea Discussions & Selection of student Projects, Islamic Ethics of Entrepreneurship.
5. Inside the Entrepreneurial Mind: From Ideas to Reality: Creativity, Innovation, and Entrepreneurship, Creativity – Essential to Survival, Creative Thinking, Barriers to Creativity, How to Enhance Creativity, The Creative Process, Techniques for Improving the Creative Process, Protecting Your Ideas, Idea Discussions & Selection of student Projects.
6. Products and technology, identification opportunities
7. Designing a Competitive Business Model and Building a Solid Strategic Plan: Building a strategic plan, Building a Competitive Advantage, The Strategic Management Process, Formulate strategic options and select the appropriate strategies, Discussion about execution of Students’ Project.
8. Conducting a Feasibility Analysis and Crafting a Winning Business Plan: Conducting a Feasibility Analysis, Industry and market feasibility, Porter’s five forces model, Financial feasibility analysis. Why Develop a Business Plan, The Elements of a Business Plan, What Lenders and Investors Look for in a Business Plan, Making the Business Plan Presentation.
9. Building a Powerful Marketing Plan: Building a Guerrilla Marketing Plan, Pinpointing the Target Market, Determining Customer Needs and Wants Through Market Research. Plotting a Guerrilla Marketing Strategy: How to Build a Competitive Edge, Feed Back & Suggestions on Student Project, Islamic Ethics for Entrepreneurial Marketing

10. Commerce and the Entrepreneur: Factors to Consider before Launching into E-Commerce, Ten Myths of E-Commerce, Strategies for E-Success, Designing a Killer Web Site, Tracking Web Results, Ensuring Web Privacy and Security, Feed Back & Suggestions on Student Project.
11. Pricing Strategies: Three Potent Forces: Image, Competition, and Value, Pricing Strategies and Tactics, Pricing Strategies and Methods for Retailers, The Impact of Credit on Pricing
12. Attracting Venture Capitalist: Projected Financial Statements, Basic Financial Statements, Ratio Analysis, Interpreting Business Ratios, Breakeven Analysis, Feed Back & Suggestions on Student Project,
13. Idea Pitching: Formal presentation, 5-minutes pitch, funding negotiation and launching.

Recommended Texts:

1. Scarborough, N. M. (2011). *Essentials of entrepreneurship and small business management*. Publishing as Prentice Hall, One Lake Street, Upper Saddle River, New Jersey 07458.

Suggested Readings:

1. Burstiner, I. (1989). *Small business handbook*. Prentice Hall Press.

In recent years, community engagement has become a central dimension of governance as well as policy development and service delivery. However, efforts to directly involve citizens in policy processes have been bedeviled by crude understandings of the issues involved, and by poor selection of techniques for engaging citizens. This course will provide a critical interrogation of the central conceptual issues as well as an examination of how to design a program of effective community engagement. This course begins by asking: Why involve citizens in planning and policymaking? This leads to an examination of the politics of planning, conceptualizations of "community" and, to the tension between local and professional knowledge in policy making. This course will also analyze different types of citizen engagement and examine how to design a program of public participation for policy making. Approaches to evaluating community engagement programs will also be a component of the course. Moreover, in order to secure the future of a society, citizens must train younger generations in civic engagement and participation. Citizenship education is education that provides the background knowledge necessary to create an ongoing stream of new citizens participating and engaging with the creation of a civilized society.

Contents

1. Introduction to Citizenship Education and Community Engagement: Orientation
2. Introduction to Active Citizenship: Overview of the ideas, Concepts, Philosophy and Skills
3. Identity, Culture and Social Harmony: Concepts and Development of Identity
4. Components of Culture and Social Harmony, Cultural & Religious Diversity
5. Multi-cultural society and inter-cultural dialogue: bridging the differences, promoting harmony
6. Significance of diversity and its impact, Importance and domains of inter-cultural harmony
7. Active Citizen: Locally active, Globally connected
8. Importance of active citizenship at national and global level
9. Understanding community, Identification of resources (human, natural and others)
10. Human rights, Constitutionalism and citizens' responsibilities: Introduction to human rights
11. Universalism vs relativism, Human rights in constitution of Pakistan
12. Public duties and responsibilities
13. Social Issues in Pakistan: Introduction to the concept of social problem, Causes and solutions
14. Social Issues in Pakistan (Agricultural problems, terrorism & militancy, governance issues)
15. Social action and project: Introduction and planning of social action project
16. Identification of problem, Ethical considerations related to project
17. Assessment of existing resources

Recommended Texts

1. Kennedy, J. K., & Brunold, A. (2016). *Regional context and citizenship education in Asia and Europe*. New York: Routledge.
2. Macionis, J. J., & Gerber, M. L. (2010). *Sociology*. New York: Pearson Education

Suggested Readings

1. British Council. (2017). *Active citizen's social action projects guide*. Scotland: British Council
2. Larsen, K. A., Sewpaul, V., & Hole, G. O. (Eds.). (2013). *Participation in community work: International perspectives*. New York: Routledge

URCG-5114

Basic Science

3(2-1)

Life, its characteristics, natural science, biology and its branches; Importance of Flora & Fauna in biodiversity; Importance of Natural Compounds in daily life, medicine and human health; Latest developments in natural sciences (Biotechnology); Ecosystem and its components; Environment and its components; Pollutants and their effect on the environment (Greenhouse effect, global warming, acid rains, water pollution and ozone depletions etc); Introduction to micro-organism and its types (bacteria, fungi, viruses)

Practical:

- 1: Field Survey of Flora & Fauna and their identification
- 2: Study of herbarium
- 3: Study of Museum

Recommended Texts:

1. Keddy, P.A. (2017). *Plant ecology origins, processes, consequences*. Cambridge, University Press.
2. Canadell, J.G., Diaz, S., Heldmaier, G., Jackson, R.B., Levia, D.F., Schulze, E.D. & Sommer, U. (2019). *Ecological studies*. Springer.
3. Bhat, S.V., Nagasampagi, B.A. & Sirakumar, M. (2006). *Chemistry of Natural Products*. Springer Science
4. De, A.K. (2019). *Environmental Chemistry*. New Age International Press

Suggested Readings:

1. Fath, B. (2018). *Encyclopedia of ecology*. Elsevier.
2. Ajith, H., Umas, P., Pastur, G. M & Iversen L. R. (2018). *Ecosystem services from forest landscapes: broadscale consideration*. 1st Edition. Springer International Publishing AG.
3. Xu, R., Ye, Y. & Zhao, W. (2011). *Introduction to Natural Product Chemistry*. CRC Press
4. Tayler, D.J., Green, N.P.O. & Stout, G.W. (1997). *Biological Science 1&2*. Cambridge University Press
5. Tayler, M.R., Simon, E.J., Dickey, D.J. & Hogan, K.A. (2020). *Campbell Biology: Concepts & Connections* (10th Edition). Pearson

PUNJ-6212

Punjabi Novel

3(3-0)

نثری صنفاں وچوں ناول اوہ صنف اے جہیں وچ حیاتی داسنپورن ویر واملد اے۔ ایسے لئی ایہنوں حیاتی دی تصویر وی آکھیا جاندا اے۔ ایس کورس وچ کل پنج ناول شامل نیں۔ پڑھیاریہناں ناولاں نوں پڑھن توں بعد ایہناں دا ویر واکرن گے تے انج اوہ ناول دی پڑھت دے نال نال کسے وی موضوع بارے اپنے وچار لکھتی روپ وچ ڈھالن جوگ وی ہون گے۔ ایہناں ناولاں دا تجزیاتی مطالعہ کیتا جائے گا جہیں نال سماکی ادبی سبھا دا وی پتہ لگے گا۔ ہر تخلیق کار دا حیاتی نوں ویکھن دا زاویہ وکھرا ہوندا اے۔ ایس کورس وچ شامل ناولاں دی رنگارنگی پڑھیاریاں نوں ادب دے دمیل دی موکلتا بارے سمجھاون وچ مدد دیوے گی۔

Contents:

1. منشیاد دی کردار نگاری
2. منشیاد و سوں نال جڑت
3. فرزند علی دا اسلوب
4. بھبھل دا موضوعاتی ویر واکرن
5. افضل احسن رندھا وادی ناول نگاری
6. افضل احسن رندھا وادی کرداراں دی دھرتی نال جڑت
7. مڑھی دادیو اوچ پنجاب دا مہاندرا
8. گوردیال سنگھ دا اسلوب تے لفظالی

Recommended Texts:

- گوردیال سنگھ (2000ء)، مڑھی دا دیوا۔ لاہور: سچیت کتاب گھر
- افضل احسن رندھا وادی (1995ء) دوآبہ۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ

Suggested Readings:

- محمد اکرم سعید (2013ء)، ٹانواں ٹانواں تارا: تنقیدی تے تحقیقی جائزہ۔ لاہور: ادارہ پنجابی لکھاریاں، 2013ء۔
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ سرت۔ لاہور: اے۔ ایچ۔ پبلشرز
- انعام الحق جاوید، ڈاکٹر (1997ء)، پنجابی زبان و ادب کی مختصر تاریخ۔ اسلام آباد: مقتدرہ قومی زبان
- منیر گجر (2005ء)، انسائیکلو پیڈیا آف انڈین لٹریچر وچوں پنجابی حصے دا ترجمہ۔ لاہور: سانجھ پبلی کیشنز

لوک داستاناں کسے وی دھرتی دے لوکاں دے جذبیاں تے سدھراں دیاں سُچیاں تے سچیاں مورتاں ہوندیاں نیں۔ ایہہ داستاناں سینہ بہ سینہ چلدیاں نیں تے فیر کوئی گئی شاعر ایہناں نوں شاعری دا بانا پوکے سدالئی سانجھ چھڈا اے۔ ایس کورس وچ کُل جتھے داستاناں شامل نیں۔ ایہناں وچوں کجھ داستاناں شاعراں ہتھوں تخلیق پاوے توں پہلاں وی لوکاں وچ نامنار کھدیاں سن۔ ایہہ ساریاں ای ویکھن نوں تاں رومانوی داستاناں نیں پر ایہناں وچ حمد، نعت تے ساجیات دے لگ بھگ سبھ ای وڈے موضوعاں بارے وی گل بات ملدی اے۔ ایہہ داستاناں مجازی دے نال نال حقیقی عشق دے گھنڈوی کھولدیاں نیں۔ جدوں ایہہ داستاناں لکھیاں لکھیاں اودوں حالے کتاباں دی چھپائی اکوئی پر بندھ نہیں سی ہوندا۔ ایہناں نوں سانجھیا گیا تے بعد وچ سودھ کے چھاپے پاڑھیاں گی۔ انج ایہناں دے مطالعے نال پڑھیاں سودھ کاری دے ڈھنگ وی سکھن گے۔

Contents:

1. میاں محمد بخش دی حیاتی
2. سیف الملوک دی کہانی
3. سیف الملوک وچ حمد تے نعت دے تے
4. انسانی ہمت تے حوصلے دی داستان: سیف الملوک
5. ہاشم شاہ تے اوہد اعہد
6. ہاشم شاہ دا سلوب
7. احسن القصص اتے فارسی اثرات
8. احسن القصص دی کہانی
9. حافظ برخوردار دی قصہ کاری
10. قصہ مرزا صاحبان وچ پنجاب دی رہتل
11. پورن بھگت دی کہانی
12. قادر یار دی قصہ کاری

Recommended Texts:

- حافظ برخوردار (2015ء)، مرزا صاحبان۔ مرتبہ مشتاق صوفی تے سعید بھٹا۔ لاہور: پاکستان پنجابی ادبی بورڈ
- مولوی غلام رسول عالم پوری (1989ء)، احسن القصص، مرتبہ اقبال صلاح الدین۔ لاہور: عزیز پبلشرز
- ہاشم شاہ (1979ء)، کُکارے، مرتبہ حمید اللہ ہاشمی۔ فیصل آباد: مجلس پنجابی ادب

Suggested Readings:

- اسلم رانا، ڈاکٹر (1986ء)، رمز روایت۔ لاہور: عزیز پبلشرز
- سعید بھٹا (1997ء)، سانجھ وچار۔ لاہور: اے۔ ایچ پبلشرز
- عالم کپور تھلوی (1973ء)، ڈونگھے ویہناں دا شاعر۔ لاہور: تاج بک ڈپو
- نجم حسین سید (2007ء)، ساراں۔ لاہور: چیت کتاب گھر

قصہ ہیر رانجھا پنجابی ادب وچ سبھ توں زیادہ لکھیاتے پڑھیا جاوے والا قصہ اے۔ ایہدے موڈھی تاں چنیوٹ واسی دمودر ہوریں سن پر وارث شاہ ہوراں دے قصہ ہیر رانجھانوں سبھ توں ودھ نامنائلی تے ایہہ قصہ پنجاب دی سمکالی تواریخ دا بھروسے یوگ وسیلہ بن گیا۔ حالانکہ ہیر تے رانجھے دے عشق دی رومانی داستان وارث شاہ توں پہلاں وی لکھی گئی تے بعد وچ وی پر وارث شاہ نے کمال ایہہ کیتا کہ ناصر ف ایس پہلاں توں مقبول کہانی وچ نویں روح پھوکی سگوں ایس وچ اودو کے سماجی، سیاسی، معاشرتی، معاشی تے مذہبی حالات دا بھروسے ذکر کر کے ایس نوں متبادل تاریخ دے طور تے ہمیشہ لئی سانجھ لیا۔ ہر شاعر کے ناکسے رنگ وچ اپنے سے دا اثر لیند اے پر ایس پکھوں وارث شاہ بہت امیر شاعر اے۔ اوہداسما پنجاب وچ سیاسی تے سماجی حوالے نال بہت اتھل پتھل دا سماجی۔ ایس کورس وچ ناصر ف ہیر تے رانجھے دی کہانی نوں کھوجیا جائے گا سگوں نال نال پنجاب دی سیاسی تے سماجی تاریخ بارے مطالعہ کیتا جائے گا۔ ایس کورس دا مقصد پڑھیار نوں ادب راہیں تاریخ بارے جانکاری دینا اے۔ وارث شاہ دی ہیر نوں پنجاب دی متوازی تاریخی آکھیا جاندا اے، کیوں جے ایس وچ اودو کے پنجاب دا سچا ویر واملد اے۔ ایس کورس دے پڑھیار وارث شاہ دی شعر کلا دے نال نال سمکالی تاریخی داوی مطالعہ کرن گے۔

Contents:

- 1- قصہ ہیر دی زمانی حقیقت
  - 2- ہیر دے قصے دا ارتقاء؛ وارث شاہ دے عہد تک
  - 3- ہیر تے یونانی دیوی ہیر اوچکار سانجھ تے وکھریاں
  - 4- ہیر دمودر، ہیر چراغ اعوان، ہیر احمد گرتے ہیر مقبل اُتے پنچھی جھات
  - 5- فارسی وچ قصہ ہیر لکھن والے شاعر اں دا تعارفی مطالعہ
  - 6- ہیر دی کہانی؛ وارث شاہ دی زبانی
  - 7- وارث شاہ دی ہیر وچ اٹھارویں صدی دی سیاسی تے سماجی حالت
  - 8- وارث شاہ دی قادر الکلامی
  - 9- ہیر وارث دے کردار اں دا مطالعہ (ہیر، رانجھا، کیدو، سہتی، چوچک، ملکی)
  - 10- ہیر وارث شاہ دے متن دا مطالعہ (نمونے دے 50 بند پڑھائے جان گے، بند اں دی چون پڑھاوے والا کرے گا)
- پڑھائے جاوے والے بند اں وچوں متن دی تشریح دا سوال لازمی ہووے گا۔

Recommended Texts:

- وارث شاہ (2001ء)، ہیر وارث شاہ، مرتبہ عبدالعزیز، شیخ، بار ایٹ لاء، لاہور: الفیصل
- وارث شاہ (1969ء)، ہیر وارث شاہ، مرتبہ محمد افضل خاں، لاہور: مکتبہ پنج دریا

Suggested Readings:

- علی عباس جلاپوری (1988ء)، مقامات وارث شاہ، لاہور: تخلیقات
- شریف سنجابی (1994ء)، جہا تیاں، لاہور: عزیز بک ڈپو
- حسین شاہد (1991ء)، پورے، لاہور: عزیز بک ڈپو
- سبط الحسن ضیغم، سید (2004ء)، وارث شناسی، لاہور: لہراں ادبی بورڈ